

Uredništvo in upravnništvo
v Ljubljani, „Narodni dom“.Rokop/ . . . . .
Nefrankira . . . . .
Ogla . . . . .B.n. Licealna knjižnica
Ljubljana.

TRINIJJA

Izbaja tedensko.

Naročnina:

Letno	Din 48—
polletno	Din 24—
četrtletno	Din 12—

Za inozemstvo je dodati poštino.

ŠTEV. 9. LETNIK I.

Ljubljana, dne 24. marca 1923.

POSAMEZNA ŠTEVILKA I DINAR.

Izid volitev in delavstvo.

Delavstvo je po izidu skupščinskih volitev bolj interesirano kakor kmet. V kmečko gospodarstvo se zakonodajalec in uprava ne moreta vmešavati v znatni meri. Kar se tiče delavskega vprašanja pa je glavna točka socialnih programov, da kličejo državo na pomoč zoper zlorabo delavne moči od strani delodajalca. Socialno zakonodavstvo je urejevanje razmerja med poslodavcem in delavcem potem zakona, ki na ta način izpodriva in dopolnjuje delovno pogodbo bodisi posamezno bodisi kolektivno.

Delavstvo od okrajev, od oblastne in druge samouprave ne more toliko pričakovati kakor od državnega zakonodavstva. Zato je delavec v večji meri, da se tako izrazim centralist in vedno je imel smisel za organizacijo, ki so segale preko vse države. Izid skupščinskih volitev je poraz za delavski razred. Čisto delavskih (socialističnih in komunističnih) poslancev je samo dvoje izvoljenih iz vse države, demokrati pa so za par točk oslabiljeni. Vse drugo t. j. bivše delavske in zemljoradniške mandate so si razdelile reakcijske stranke: radikali, radičevci in klerikaleci. Vse tri stranke so agrarne in konservativne do skrajnosti.

Nič dobrega torej nima pričakovati delavstvo od nove skupščine. Morda je sreča, da bo imela ta skupščina druge skrbi nego baviti se z socialnim zakonodajstvom. Kajti če bi se ga lotila, se nam zdi, da bi ž njim precej hitro opravila. Pustila ga bo upajmo v miru, da si bi bilo mnogo potrebe za popravila, ki jih je praksa priporočila. Pač pa bo uprava takozvane socialne skrbi pešala.

Kdo je zakrivil, da je delavstvo izločeno iz političnih odločitev? Ne moremo se, če to krivdo pripisujemo nečestitni demagogiji, ki se je polanečevni delavstva po vojni. Komunisti so bili v usodni zmoti, da je mogoč državni prevrat in prememba družabnega reda. Vse so igrali na to karto. Socialisti razkropljeni, potolčeni v strastnih medsebojnih prepričanjih izčrpani. Za komunisti so prišli šarlatani. V Trbovljah vidimo nastopati g. Stefanoviča in g. Dimnika. Pri mezdih pogajanjih zastopa trboveljsko delavstvo — Stefanovič. Kdor pozna iz prakse mezdne boje toliko kot jaz, ki sem uraval v korist delavstvu v l. 1919 in 1920 stotine sporov, ta ve, kaj zavisi od znanja in resnosti zastopnika. Če zastopa, ko gre za milijonske številke, delavstvo nepoučena oseba, ki ji je demagogija šport, je to znak, da je razredno gibanje v razsulu in da je delavstvo izgubilo busolo.

Kakor vidimo je zdaj velik del delavstva vzel pod rimsko krivo palico. Vsikdar je bil ponos delavstva, da je bilo slobodomiselno. Rdeča zastava je bila obenem zastava slobode in kadar je bila ogrožena po katoliški cerkvi svoboda vesti in prepričanja, vselej si bil gotov, da delavsko zastopstvo brani pravico. In danes? Delavstvo je v taboru nazadnjaštva.

Ali moremo to mirno gledati? — Ali more to dalj časa držati? Mislim, da je to izključeno. Ne avtonomizem ne pobožnjaštvo ne morejo trajno vezati src delavcev. To je zanje kamen mesto kruha v gmočnem in duševnem oziru, ki jim je tako potreben.

Potrudimo se vsi, ki nam je usoda slovenskega delavstva na srca, da se popravi korak nazaj, ki je stor-

jen 18. marca. L. 1919 in 1920 je šlo preveč na levo, ali pa recimo, celo preko levice, l. 1923. preveč na desno. V obeh skrajnostih je šlo tako daleč, da je bilo delavstvo siloma izločeno. Po dveh skrajnostih iščimo zdravo pot, ki bo dala delavstvu pravo veljavo v našem državnem življenju. Dr. G. Žerjav.

Pregled volilnih izidov.

Predmet skoro vseh političnih razgovorov v prestolci tvori položaj, ki je nastal po volitvah. Gotovo je, da je Slovenija tokrat črna, kar je za delavstvo velikanski udarec.

V Kranjskem volilnem okrožju je volilo 72.227 volilcev. Dobile so Slovenska ljudska stranka 48.497 glasov, Samostojna kmečka stranka 6470 glasov, Demokratska stranka 5981 glasov, Enotna fronta 5708 glasov, Radikalna stranka 2126 glasov, Socialistična stranka 1443 glasov, Narodna socialistična 1259 glasov, Dr. Šušteršič 743 glasov.

Količnik znaša 6506; izvoljenih je 9 klerikalcev in en samostojne. Gre se še za mandat dr. Žerjava. Po pravnem tolmačenju volilnega zakona bi moral biti tudi dr. Žerjav priznan mandat. Kar se tiče zadnjega bo še sklepal verifikacijski odbor.

Iz Štajerskega volilnega okrožja je po dosedanjih poročilih izvoljenih 12 klerikalcev, 2 radičevca in 1 nemec. V Ljubljani je izvoljen demokrat prof. Jožef Reiser. Kakor čujemo, je do sedaj izvoljenih v celi državi 109 radikalcev, 70 radičevcev; 52 demokratov, 21 klerikalcev, 18 spahovcev (muslimanov), 13 turških žemetovcev, 9 zemljoradnikov, 7 nemcev, 3 bunjevci, 2 socialisti, 2 črnogorska separatista, 1 samostojnež, 1 rumun, Trumbić, Drinković, in eden od Srbske stranke.

Volitve so minule — toda mirovati ne smemo. Pripravljamo se za druge volitve, ki niso več daleč. — Zato pozivljamo vse tovariše, da se potrudijo z delom za organizacijo, katere edina dolžnost je, da delavstvu pomaga.

Državna kriza.

Evropska diplomacija je pustila našo državo po mirovnem sklepu v silno težkem položaju. Na nobeni strani niso bile meje popolnoma določene. Povsod se je bilo treba pogajati z ropaželnimi sosedi. Pri tej nesreči smo bili prepuščeni še ali naivnosti sirovih nastopivših politikov ali pa srbskemu radikalskemu uradništvu, ki ni bilo nikdar na višku svoje naloge temmanj pa v povojnem stanju države.

Kljub vsem oviram je demokratskim idealistom uspelo ustvariti naš državni hišni red, ki ga imenujemo ustavo, s katero je stopila naša država v red civiliziranih držav. Tudi državne meje so danes skoro že ugotovljene in stojimo pred zadnjo črto, ki jo naj zarišemo skupno z Italijani. Ne eno ne drugo ni popolno, vendar bi morali biti zadovoljni, da se začne že mirno delovati v državi. Ali nastopili so ljudje, ki so se vrgli nad državo, da jo v njenih temeljih razdro in začno zopet zidati na razvalinah. Na eni strani si je hotel Pašič s svojimi radikali zasigurati vso oblast za svojo porodico v državi na drugi strani so stali Radič in njegovi pomagači ter si želeli prekucije.

Pašič je zelo pameten človek, on ve, da se z denarjem in žandarji bolje voli kakor s pravico in resnico, kot so to hoteli demokrati, zato je

šel ter razpisal volitve in je tudi zmagal nad demokrati. Njegova zmagaja je pa privedla državo tudi v državno krizo. Ako bi dobil več kot polovico poslancev, potem bi vladal po svoji oziroma po volji radikalcev. Tudi to bi ne bilo najhuje, ker bi se država vsaj ne rušila. Sigurno ni ne bilo to idealno vladanje, ker poznamo dobro radikalske upravne zmožnosti ali sedanji zakoni se dajo nadaljevati in izboljševati, ker je osnova še tukaj.

Ali vstal je predsednik takozvane hrvatske republike Radič in šef slovenske avtonomije Korošec in ta dva prinašata sedaj gospodu Pašiču po svoje napisane račune, s katerimi se pa njegov račun ne ujema. Pašičevo zmagoslavje nad demokrati, ki jih je še zadošči, da tvorijo zelo krepko opozicijo se bo obrnilo v velikega mačka, ki ga bo doživela cela država.

Vprašanje je kako in kdo naj vlada.

Ugiba se sem in tja. Pašič prav dobro ve, da je zelo kritično, ali on si ne stori iz tega nič, še zbolji ne, kar naprej uganja svojo radikalsčino in futra še dalje iz državnih jasl cel svojo famulijo, prijatelje in znanca. Vsak evropski državnik, ki ne dobi nadpolovično večino parlamenta pri volitvah, gre h kralju in mu poda demisijsko vlado. Pašič pa vlada še celo z neizvoljenimi ministri dalje. Prav po balkansko čeka in šuti.

Mogoče vzame v vlado celo samo Turke in katolike in doživeti znamo še, da pojdejo naši Orli h Turkinjam v vas. Mogoče se jih še kaj prime, siguren jim je pri tem Korošecev blagoslov. Pravijo, da je orlovsko-turško-pravoslavna kombinacija samo šala ali nič ni nemogoče.

V nedeljo bo že bolj jasen položaj. Radič hoče takrat proglasiti svojo republiko. Vemo pa že vnaprej, da se bo porodila miška iz te velikanske zmešnjave.

Žalostno pri celi Pašičevi-Radičevi komediji je le-to, da trpi cel narod škodo, a se niti ne zaveda, sicer bi ne dal poverenja takim komedijskim.

Potrebno bi bilo, da bi narod spregledal enkrat. Pašič bo s svojim radikalskim uradništvom ravno tako upropastil državo, kakor jo bo uničil Radič s svojo republiko, samo toliko je še razločka med njima, da je zadnji še prav nič ne moti v njenem kolesju, ker še nima nikakšnega upliva na upravo.

Riba vedno pri glavi smrdi, to je star pregovor. Pri Beogradu se mora začeti, kakor hočejo demokrati. Rak-rana države so neurejene razmere v ministrstvih in to prav v vseh. Nove ljudi, boljše in poštenjše, potem ne bomo doživljali več toliko kriz. Ako bi uprava dobro funkcionirala, potem nam še vladne krize ne morejo dosti škodovati.

Politika Pašiča je pa, da se ohrani sedanji sistem, politika Radiča je, da ubije sploh državo in politika Korošca je, da napravi posebno slovensko državo, ki bo papežu in bogu udana, potem ni čuda, da smo v državni krizi in da nas bo še dolgo glava bolela, najbolj pa delavce, ki so glasovali bodisi za Korošca, bodisi za radikale. Njih želja je bila, da traja draginja še dalje, da stradajo sami, njih žene in otroci.

Obup.

Kar nas je delavcev stalnih nameščencev, ki živimo od gotove plače, smo uboga para.

Naša kraljevina je bogata pravijo na prirodnemu bogastvu, na žitu,

prašičih, rudah, gozdih, slivah itd., in vendar mi stradamo ter nimamo s čim bi se oblekli. So časi, da bi človek obupal. Ko dobiš koncem meseca ali tedna denar, ne veš ali boš zanj zastoj vodo pil ali nečisti vzduh v delavnici ali pisarni vdihaval. Naše plačilo ni da bi človek živel in ni da bi umrl. Začeli smo počasi umirati pri polnih loncih naše dežele.

Opazoval sem med vojno našega delavca ali nameščenca brez krvi v obrazu, uyela koža, tako on in tako družina; otroci so umirali itd. Po vojni se je vse to ubogo ljudstvo malo opomoglo. Hrana je bila cenejša in točnejša; mast in bela moka sta v enem letu preobrazila ves naš narod. In danes zopet kakor da bi bili sredi vojnega pomanjkanja.

Obledela lica, brezkrvnost v družinah, ki se hranijo na najslabši način s samo repo, zeljem, krompirjem in močnikom brez zadostne zabele, brez mesa itd. Sladkor se v naših domačih tovarnah nesramno draži, mast je že 40 dinarjev kg.

Kmet v Banatu, veleposestnik, spravlja milijone, med tem, ko delavski razred in činovnik strada, bankirji špekulirajo z dinarjem in na svoj način bogate in se vosele, trgovci dvigujejo cene, če je treba jih ne, oni vedno varujejo sebe od propasti, propadajo pa tako, da so vedno debelejši, kratko vse pijavke naše kraljevine so se spravile na našo ubogo paro — radikalska vlada pa je v času, ko bi mogla in mogla in morala nam nameščencem in delavcem, svoji črni živini, dati malo več hrane v obliki poviška draginjskih doklad se pa še iz nas norčuje. Ali ni to nesramno? Kaj vse se nam je obljubovalo pred volitvami, toda zastoj smo čakali. Volitve so minule in Pašič se danes trudi ne za nas, ampak kdo pojde v vlado in pod kakimi pogoji. Tovariši bodimo pripravljani. Za nas delavstvo se bliža usodni dan. Kar se je v teh treh letih napravilo za nas uboge, znamo sedaj pod kruto najreakcionarnejšo vlado, ki sedaj pride, zgubiti. Osemurnik, ki si ga je delavstvo s težavo priborilo, se krha. — Pred dobrim mesecem je izdal novi minister za socialno politiko načrt pravilnika o delovanju delavskih zapupnikov. V pravilniku je cela vrsta najreakcionarnejših stvari po katerih je vzeta veliki množini delavstva volilna pravica. Med drugimi določbami je tudi prepoved, po kateri bi se delavski zaupniki ne smeli udeleževati delavskih gibanj in tudi stavkati ne bi smeli.

Skoro neverjetno, a vendar resnično se je znašla vlada pod min. predsednikom Pašičem, ki ima drzno čelo degradirati sveti poklic delavskih zaupnikov. Trideset let so vršili delavski zaupniki svojo socialno in kulturno misijo. Pa naenkrat pride določba od radikalne vlade, da se delavski zaupniki ne smejo več udeleževati delavskih gibanj in stavk.

Kdo naj se potem čudi viharju ogorčenja, ki vlada v delavskih vrstah.

Dajte ubogemu narodu živeti, dajte mu kruha in ne bo treba nobenih posebnih določb izdajati in delavstvo ne bo stavkalo in se udeleževalo mezdnih gibanj. Dokler bo pa obubožana para stradala, in imela ne vsaj tisto, kar najobhodnejše potrebuje za svoj vsakdanji kruh, pa tudi določbe ne bodo prav nič pomagale.

Mi ubogi narod bogate naše kraljevine, kjer gospodarijo gospodarji dobro pitanih prascev in širokih žitnih polj, smo bili prav malo intere-

sirani na tem ali naj nosi gospod Hribar ali Brejc z zlatom obrobljene hlače in avstrijsko dvorsko čako v Ljubljani. Nam je na temu, da se najemo dosita.

Inozemstvo.

Shakespeare na Japonskem. Japonci z velikim navdušenjem prevzemajo evropsko kulturo, katero pa seveda prirejajo po svojem okusu. Shakespearejeva tragedija »Othello« katero vidimo te dni tudi v ljubljanski drami, se predstavlja Japoncem v strahoviti obliki, s katero bi njegov duševni oče gotov ne bil zadovoljen. V japonskem gledališču je »Othello« guverner otoka Formoza, Desdemona pa je hčerka finančnega ministra in se hoče poročiti z nekim židovskim bankirjem. Nesrečna devica ne ve, kako bi ubijala čas, pa od jutra do večera navija svoj — gramofon. — Shakespeare bi gotovo, ako bi doživel uprizoritev svojega »Othella« na Japonskem, od strahu takoj pobegnil na »oni svet«.

Razprava proti katoliškim in pravoslavim svečnikom v Rusiji. Iz Moskve poročajo, da je dne 16. t. m. pričel pred tamošnjim sodiščem proces proti petrograjskemu katoliškemu škofu Czieplaku in 15 poljskim duhovnikom radi protirevolucionarne agitacije in radi odpora proti verski politiki sovjetske vlade. Javni obtožitelj je predlagal smrtno kazen za vse obdolžence. — Koncem tega meseca pa se prične razprava proti ruskemu patrijarhu Tihonu radi protirevolucionarnega dela in odpora proti zaplenitvi cerkvenega imetja.

Najboljše plačan uradnik v avstrijski republiki je glavni komisar Zveze narodov, Nizozemec dr. Zimmermann, ki je bil poslan v Avstrijo, da ozdravi in nadzoruje avstrijsko gospodarsko situacijo. Za svoj posel prejema na leto 4.477.178.000 avstrijskih kron plače.

Samomori na Kitajskem. Samomori so na Kitajskem pravecata narodna bolezen. Od vseh ljudi, ki umrejo, se jih povprečno umori ceilih 50 odstotkov. Kitajca lahko spravi na drugi svet najneznatnejša stvarca. Često se zgodi, da se berač ubije na pragu hiše, kjer ni dobil miloščine. Ako upnik predolgo preganja dolžnika, se dolžnik usmrti. Take in podobne malenkosti vodijo Kitajce v smrt. Evropejci smo v tem oziru že bolj trdni.

Zakon o delavnem času v Italiji. Te dni je izšel zakon o delovnem času v Italiji. Osemurni delavnik se načelno priznava, a dovoljuje se splošne izjeme proti posebni odškodnini, posebno pa v pomorstvu in poljedelstvu. Z zakonom opozicija ni zadovoljna.

All si že ponovil naročnino?

Podlistek.

R. S.

Nevarni berač.

Kakih sto korakov nad lesenim mostom tam, kjer nekdanja državna cesta napravi prvi ovinek, stoji še danes čedna, enonadstropna kmetjska hiša. Tu je bila pred mnogimi leti, ko je bil cestni promet še zelo živahen, slovita gostilna. Takrat seveda še ni bila izpeljana nova cesta, ki se vije danes malo više gori čez ravno polje, in ki te pripelje preko Kokrine tesni po romantično zgrajenem železnem mostu. Takrat se niti voznik niti pešec še nista mogla izogniti klancema, ki sta ju peljala dol k reki in potem zopet gori, in morala sta hočeš nočeš mimo omenjene gostilne. In marsikateri kar ni mogel naprej, ne da bi se oglašil pri znamenem gostilničarju. Tako je bilo takrat vedno živahno vrvenje v hiši, v kateri prebivajo danes poleg vdovele gospodinje s svojimi otroki tle in miroljubne delavske stranke.

Bila je ravno velika sobota. Po slovesni procesiji, ki se vrši že od nekdanj ta dan popoldne v bližnjem mestecu, so se začeli zbirati praznično oblečeni domačini v zgoraj

Slovani v Italiji brezpravni. Sedanja izredni upravni pokrajinski odbor za Istro v Poreču je imel te dni sejo. Na dnevnem redu je bilo tudi imenovanje štirih pokrajinskih svetnikov in dveh namestnikov za novi pokrajinski upravni odbor pri prefekturi v Pulju, ki se sedaj konstituira. Odvetnik dr. Vratovič, član deželnega odbora v Poreču, je v imenu istrskih Slovanov predlagal, da se Slovanom prepusti eno mesto pokrajinskega svetnika in en namestnik. Upravni odbor se na predlog ni oziral, marveč je izvolil same Italijane. In tako je 200.000 istrskih Slovanov ostalo brez svojega zastopnika.

Debata o zakonolomstvu v angleškem parlamentu. Nedavno se je v angleški zbornici vršila zanimiva debata o zakonolomstvu. Pravkar je bil predložen zakonski načrt, ki daje omoženim damam pravico, da vlagajo tožbo za ločitev od moža. Za predlog in proti njemu se je oglašilo mnogo govornikov. Neki pomorski kapitan je med drugim izjavil tele zanimive besede: »Ako mož ni v stanju disciplinirati svojih strasti, ni vreden niti življenja, še manj pa žene«. Zakonski načrt je bil na to sprejet ter je dobil 200 glasov večine. Istočasno je bil sprejet tudi zakon, s katerim se izvenzakonski otroci pozakonjajo v istem trenutku, ko se njihovi stariši poroče.

Domače vesti.

Kralj — kum sokolske zastave. Dne 25. marca se bo v Beogradu v skupščinski dvorani vršilo slovesno razvite zastave Sokola I. v Beogradu. Za kuma bo kralj Aleksander.

Aretiran radičevski prvak. V šibeniškem radičevskem listu »Jadranski Samobran« je bila objavljena te dni pesem »Hrvatska republika«. List je bil zaplenjen, ker ima pesem protidržavno vsebino. Policija je pri uredniku izvršila hišno preiskavo. Razen rokopisa omenjene pesmi, je našla mnogo lepakov kaznjive vsebine, pripravljenih za ekspedicijo, ter eno granato. Urednik Jerimič je bil aretiran in izročen sodišču.

Slovesna otvoritev nove ženske bolnice. V torek dopoldne je bila v Ljubljani slovesno otvorjena nova bolnica za ženske bolneznice, ena najpotrebnejših in najkoristnejših humanitarnih ustanov, ki jih je naklonilo ujedinjenje naši ožji domovini. Zavod, ki posluje sicer že od 23. januarja, ima ginekološki in porodniški oddelek in je v njem izvedena popolna ločitev septičnih (okuženih) slučajev od aseptičnih (čistih). Bolnica je opremljena z lastnim laboratorijem, moderno urejena predavalnica pa služi za babiško šolo in druge pedagoške namene. V novi zgradbi je prostora za 90 bolniških in 45

omenjeni gostilni »Nad mostom«. — Kmalu so bile zasedene vse mize. Gostilničar je tekal ven in zopet noter in je storil vse, da bi ustregel svojim gostom. Že je postalo v hiši zelo živahno. Eni so veselo pripovedovali, drugi so jim hrupno pritrjevali in tretji so se prepirali. Skupina mladih ljudi tam v kotu pa je neprestano prepevala in se ni zmenila ne za ene ne za druge.

Kar so se odprla vrata in vstopil je neznan tujec, ne da bi pozdravil. Malo je postal, ošvignil z neprijaznim, naravnost hudobnim pogledom goste za mizami, ki so vsi kot na poveljje umolkni in ga začudeno gledali. Nato je samozavestno koračil proti kotu pri peči, kjer je bilo še eno mesto nezasedeno. »Kakor našlaš zame«, je mrmral sam pri sebi, da ga ni mogel nihče razumeti, »mi vsaj ne bo treba sedeti med temi prokletimi »lepo oblečenimi« kmetavzarji«. Pogledal se je po raztrgani, zamazani obleki. Ironičen nasmeh mu je spreletel njegov blede suhi obraz in jezno je siknil skozi zobe: »Tudi jaz sem bil nekoč oblečen lepó... Sedaj pa je bil strašen pogledati. Dolgi, razmršeni napol sivi, napol črni lasje so se mu vsipali na razorano čelo in čez tilnik. Njegova obleka: nekako gosposki kroje-

etroških postelj. Poslopje v današnjem obsegu sicer še ne zadostuje za popolno žensko bolnico, vendar pomeni vsekakor neprecenljiv napredek in je upati, da postane bolnica. Torej, vendar je enkrat v dobi, ko prevladuje materialni duh v vseh slojih naroda, država pokazala nov duh, ki se briga za največjo vrednost — za nova življenja. Ne bankovci, ampak otroci so največji kapital države.

Od vojaka ustreljen. Pri vojaškem skladišču v Sarajevu je vojak Matija Pišek ob desetih ponoči zapazil, da se nekdo plazil okoli skladišča, ker se je na poziv straže neznanec spustil v beg, je vojak streljal za njim in ga smrtno zadel. Ustreljen je bil vojak 6 konjeniškega polka Gliša Prpič, ki je kradel vojaške plašče.

Zamena 1000 dinarskih bankovcev. Početkom prihodnjega meseca se vzamejo, kakor poročajo beograjski listi, iz prometa dosedanj 1000 dinarski bankovci. Istodobno pridejo v promet novi tisočdinarski bankovci.

K aretaciji boljševiških emisarjev v Subotici. Kakor se sedaj poroča, se pišeta v Subotici pred nekaj dnevi aretirana boljševiška emisarja Bogdan Jusbašić in Hinko Davidović. Pri obeh so našli korespondenco, s katero je kompromitiranih več naših državljanov. Davidović je imel pri sebi denarja v zlatu za 500 milijonov dinarjev. Oba emisarja bosta najprej kaznovana po carinskem zakonu, nato pa izgnana iz naše države, dočim bo proti osebam, ki so kompromitirane po korespondenci, uvedena stroga preiskava.

Preiskava proti bolgarskemu komunistu Penevu. Iz Beograda poročajo, da uprava mesta Beograd nadaljuje preiskavo proti bolgarskemu komunističnemu poslancu Penevu, ki je zelo deprimiran in odgovarja na stavljenja mu vprašanja zelo smešno. On je priznal, da je v zadnjem času često potoval na Dumaj, in se na poti skozi Beograd sestajal z jugoslovanskimi komunisti, s katerimi se je seznanil že pred vojno. Penev bo izročen sodišču in obtožen po čl. I. zakona o zaščiti države.

Strašen zločin 17letnega dečka. Beograjsko časopisje poroča, da se je izvršil te dni v vasi Vranovo pri Smederevu strašen zločin. Radoslav Ivanović, 17letni mladenič, je ubil s sekiro svojega 60letnega deda Gjorčja. Starček je umrl v največjih mukah, ker ga je vnuk udaril z ostro sekiro. Radoslav priznava, da je izvršil umor, pravi pa, da ga je k hudodelstvu napeljala mati Draga. Oba se nahajata v zaporu.

Deček pod tramvajem. V petek popoldne je v Beogradu neki tramvaj podrl na tla dečka Radka Jovanovića, zgrabil za njegovo zimsko suknjo in ga vlekel potem kakih 50 metrov za sebot. Deček bi našel go-

na ali krpa pri krpi, luknja pri luknji. In čreylji: raztrgani, blatni in zaprašeni, z izhojenimi petami.

Videti je bilo, da to ni bila prva gostilna, v kateri se je oglašil tisti dan. In če si ga natančneje pogledal v obraz, si se lahko prepričal, da ni neinteligenten. Nasprotno! — Bistremu očesu skoro ni moglo uiti, da se skriva pod razpadajočimi cunjami propal inteligent, uničen od bogve kako burne preteklosti.

Zahteval je merico žganja in krmar ga mu je prinesel brez ugovora, kot da se mu ne bi hotel zameriti. Pozneje mu je prinesel zopet in potem zopet tako, da se ga je tujec do dobra nabral. In sedaj je postal drzen in nasilen. Začel je preklinjati vse svetnike in boga in zahvaljati na gosposko in pretiti gostom, ki so se mu upali ugovarjati. In ko ga je nekdo pozval, naj molči, ker bo sicer na kratko obračunal z njim, je pograbil v jezi kozarček in ga vrgel z vso silo proti dotičnemu gostu. Ta pa se je hitro umaknil, da je kozarček sfrčal mimo njegove glave in med glasnim žvenketom razbil šipo v oknu za njim.

V tem trenutku pa so pograbile nasilnega neznanca železne roke. Kot bi se zabliskalo, je zletel skozi vrata in obležal v cestnem jarku

tovo smrt, da ga ni iz nevarnega položaja rešil pravočasno neki orožnik. Ponesrečenca, ki je imel že težke poškodbe po glavi in na rokah, so prepeljali takoj v bolnišnico.

Sprejem gojencev v podčastniško šolo vojne mornarice. Meseca oktobra se sprejme v podčastniško šolo vojne mornarice v Sibeniku 120 mladeničev iz civilnega prebivalstva za gojence. Svojeručno spisane prošnje za sprejem se morajo poslati najkasneje do dne 30. junija 1923 komandantu podčastniške šole vojne mornarice v Sibeniku v Dalmaciji.

Aretiran defraudant. Zagrebška policija je v četrtek na tamkajšnjem državnem kolodvoru aretirala železniškega blagajnika Cirila Naliza iz Subotice, ki je nedavno poneveril 120.000 Din ter potem pobegnil. Naliz je dejanje priznal. Izročen je bil sodnemu stolu v Zagrebu.

Izdajanje potnih listov dijakom za študiranje v inozemstvo. Tisti dijaki, ki hočejo študirati v inozemstvu in ki so morali doslej vlagati prošnje za vidiranje potnih listov pri ministristvu prosvete, se morajo odslej s takimi prošnjami obračati na ministristvo za notranje zadeve, oziroma na oddelek za notranje zadeve pokrajinske uprave za Slovenijo.

Župnik Lesny obsojen na enoletno ječo. Kakor smo poročali, je sodni stol v Osijeku obsodil župnika Stepana Lesnya v Slatini zaradi oskrbnjenja šolskih deklic na dve leti težke ječe. Župnik Lesny je vložil proti obsodbi priziv na stol sedmorice v Zagrebu, ki je zaporno kazen znižal na eno leto težke ječe! Razsodba je sedaj pravomočna.

Potnikom v Ameriko. Na prošnjo ameriškega konzulata v Zagrebu se objavlja: Na ameriški konzulat v Zagrebu prihajajo vsak dan osebe s »affidavitom«, ki so ga prejeli od svojih rojakov iz Zedinjenih držav severoameriških in zahtevajo, naj jim konzulat na temelju teh »affidavitov« izda potni list ali vizum. Vseled tega se opozarjajo vsi oni, ki imajo take »affidavite«, da ta dokument nima značaja potnega dokumenta, da njihov prihod na konzulat s takimi zahtevami nima nikake svrhe in da za potovanje na sedež konzulata — v mnogih slučajih iz daljnih krajev — trošijo zaman čas in denar. Stranke se morajo pred svojim prihodom na konzulat obrniti do svojih pristojnih oblastev zaradi izdajanja potnega lista in šele potem, ko dobe izseljeniški potni list, naj se obrnejo do ameriškega konzulata zaradi vizuma.

Umor v St. Ilju v Slovenskih Goricah. V soboto, zadnji dan volilnih priprav sta se sporekla v Polički vasi pri St. Ilju v Slovenskih Goricah viničarjev sin Alojzij Repnik in ugledni posestnik Bauman. Repnik je med preprirom naenkrat potegnil velik kuhinjski nož in zabodel Bauma-

pred gostilno. Spočetka se sploh ni premaknil; vse skupaj je prišlo tako hitro in nepričakovano. Ko pa se je zavedel, kaj se je pravzaprav zgodilo, je zaškripal z zobmi, stisnil pest in zagrozil: »Prokleti kmetavzarji, to mi boste drago plačali... Se nočoj vam posvetim, da se bodete večno spominjali raztrganega berača. — Vso vas vam zapalim, da vam bo pogorela do tal. Le počakajte! Boste že še videli, kdo da sem jaz. Mene, mene, ki sem nekdanj zapovedoval tolikimi in tolikimi, mečejo sedaj na cesto! Kdo? Zabiti, surovi kmetje!«

Med tem se je naredila noč. Tujec se je dvignil in odšel s počasnimi, negotovimi koraki po vasi. Jazna se mu je bila že nekoliko polegla in odločil se je, da si poišče prenočišča. Potrkal je pri prvi hiši, kjer pa niso imeli zanj nobenega prostora. Tudi pri drugi hiši se ga odslavili. Isto se mu je zgodilo tudi pri vseh naslednjih. Dospel je že do zadnje hiše na koncu vasi. »Se tu povprašam. Ako me še tu ne sprejmejo, izvršim svojo grožnjo...« Vežna vrata so bila zaklenjena. Stopil je še par korakov naprej in potrkal na okno, skozi katero je prihajala dremotna luč. Videl je, da se je nekdo zganil v hiši, slišal trde korake v veži in ta hip so zaškripala

na v prsi. Bauman je šel par korakov po cesti, nakar se je zgrudil in po mnenju zdravnikov, ki so ga v ponedeljek obducirali, je čez dve uri umrl, ker ga je Repnik zadel naravnost v srce. Repnika so takoj aretirali in je sedaj v zaporih mariborskega sodišča, ter trdi, da ga je Bauman napadel, sklicajoč se na svoje ranjene roke, ki si jih je po mnenju domačinov sam opraskal, da se razbremenil.

Ali se krha ljubljanska črnoordeča občinska koalicija? Kakor nam poročajo, se je vsled hudih nasprotstev v skupščinski volilni borbi znatno poostrižilo razmerje med komunističnim in klerikalnim krilom občinske večine. V četrtek pop. se vrši skupna seja, na kateri se bo razpravljalo o delovnem programu. Obetajo se nam še zanimivosti. Delavstvo za pomni si komu boš v bodoče izročilo upravo mesta. Jasno je že danes, da ta novi občinski svet ne bo delal v prilog Ljubljancem.

Bojeviti kaplan. Včeraj se je vršila pred okrajno sodnijo v Ljubljani zanimiva razprava proti šestvidskemu kaplanu I. Kogej. Razprava tako lepo ilustrira surov fanatizem podeželske klerikalne inteligence, da zasluži širšo pozornost. Na pustno nedeljo je plesalo v gostilni Strekelj v Vižmarjih več fantov, med njimi tudi par Sokolov s sokolskimi znaki. V sosednji sobi so pili kaplan Kogej in dva profesorja iz škofovih zavodov. Ko so ti gospodje opazili sokolske znake, so začeli fante izzivati in jih zmerjati. Ker se ti niso zmenili za nje, sta jih počakala Kogej in profesor Arh pred gostilno, jih ustavila in jim hotela zabraniti, da bi šli na sokolsko veselico, kamor so bili namenjeni. Seveda si Sokoli niso pustili ukazovati, kam smejo in kam ne, to pa je oba duhovna gospoda tako razjarilo, da sta sredi ceste slekla sukno in se pripravila za pretep. Ko ju je eden izmed Sokolov hotel pomiriti, češ, saj smo vsi Jugoslovani in katoličani, naj dasta zato mir, se je odrezal kaplan Kogej: »Jaz nisem noben Jugoslovani, jaz sem Slovenec! Kaj katoličanstvo! Sedaj gre za politiko in ne za vero, sedaj se dajmo! Zavuhal si je rokave, sunil tožitelja v prsa in ga obsul s psovkami smrkovec, baraba in slično.

Zadevo so skušali poravnati najprej pred občinskim posredovalnim uradom v St. Vidu. Že tu je kaplan Kogej priznal svojo krivdo in izjavil, da je pripravljen plačati primerno globo; poravnava se je razbila na tem, da je tožitelj zahteval, naj plača kaplan primeren znesek za Sokola, kaplan pa ga je hotel plačati tožitelju kot osebi. Tudi na včerajšnji obravnavi pred sodnijo Kogej ni tajil, ampak se je zagovarjal na razburjenost. Moral bo plačati 300 dinarjev za šestvidskega Sokola in poravnati vse stroške.

Zrtev Radičevih agitatorjev. Iz Sarajeva poročajo, da je bil pri tamkajšnjem vojaškem sodišču obsojen Stjepan Nikolić iz Srema na dve leti in tri mesece ječe, ker je dezertiral odkar so ga k temu nagovarjali Radičevi agitatorji.

Za slepe invalide. Ministrstvo saobračaja je odredilo, da pripada skupilo za predmete, najdene v železniških vagonih, ako lastniki niso znani — v korist Doma slepih invalidov v Zemunu.

Otvoritev bakteriološke stanice v Celju. V sredo ob 11. uri dopoldne se je vršila otvoritev bakteriološke stanice v Celju za delokrog mariborske oblasti in otvoritev državnega brezplačnega zdravniškega ambulanta za spolne bolezni. Oba inštituta se nahajata v celjski bolnici.

Ministri brez mandata morajo podati ostavko. V ponedeljek popoldne je ministrski predsednik Pašić sklical v Beogradu sejo radikalnih ministrov, na kateri so razpravljali o rezultatu volitev. Govorilo se je tudi o tem, da vlada po parlamentarnem redu poda ostavko, da eventualno dobi novo poverjenje za opravljanje poslov do sestanka nove skupščine. Razpravljalo se je tudi o končni stavki onih ministrov, ki so ostali brez mandata: dr. Zupančič, Supilo, dr. Omerović, Perić. Doznavamo, da so na tej seji radikali konstatirali, da so dobili 107 mandatov.

Židi v Srbiji. Beograjsko »Vreme« poroča, da je v Srbiji nad 30 tisoč Židov, od teh 7000 v Beogradu. Skoraj vsi trgovci. Večinoma so to takozvani Španijoli: v novjšem času pa prihajajo tudi prečanski Židi. S politiko se kot praktični ljudje ne pečajo, pač pa se bavijo z »denarno politiko«, ki seveda tudi močno vpliva na javno življenje.

Strokovni pregled.

Rudarska stavka vseh rudniških delavcev na Češkem je napovedana, če stavka rudarjev v moravsko-ostrovskem okraju ne bo do srede končana. Večina strokovnih organizacij odobrava postopanje stavkujočih.

Tujci se ne smejo nameščati v jugoslovanskih podjetjih. Po poročilih iz Beograda, se tujci v prihodnje brez dovoljenja ministrstva za socialno politiko ne smejo več nameščati v jugoslovanskih podjetjih. Prestopki tozadavnega predpisa se kaznujejo po določenih zakona o zaščiti dela z denarno globo do 3000 dinarjev. Jako koristno za naše državljanje. Vprašanje je le, če se bo tudi izpolnjevalo.

Stavbeni položaj stavbinskega delavstva. Po izvanredni mili zimi se nam bliža spomlad. Doba spanja in gretja pri peči bo kmalu končana. Dobro je, da že sedaj razmotrivamo obseg stavbnega dela in položaj stavbinskega delavstva. V zimskem

ko je tujec sredi noči nenadoma zlezal iz za peči in začel hoditi po sobi gori in doli in očividno v pijanosti klicati neko neznano ime. Mati se je vsa tresla, gospodar pa je bil že prijel za svoje orožje. Toda tujec, ki se je menda naveličal svojega nočnega izprehoda, je zopet zlezal nazaj za peč in znova zasmrčal. In v hiši je bilo zopet vse mirno.

Tudi jutraj, ko so vstali, je gost trdovratno molčal, gospodar pa tudi ni slišil vanj. Šele ko mu je »dobra ženica« prinesla zajutrek in hlebček kruha, se mu je razvezal jezik in nekako ginjen je izpregovoril: »Vidim, da ste dobri ljudje. Hvala vam za vse! — Ali morda veste, zakaj tam doli pri Loki tolikokrat gori? Ker revežem ne dajo prenočišča. Tudi v vaši vaši bi bili imeli nocoj rdečega petelina na strehah, če me še vi ne bi bili sprejeli pod krov. — Samo vam naj se zahvalijo!«

Gospodarju niti na misel ni prišlo, da bi ga naznanil gosposki. Vesel je bil, da je odšel nevarni človek, ki se pozneje ni vrnil nikoli več.

Ali si že pridobil novega naročnika za »Unijo«?

čas smo mnogo zamudili, kar bi v resnici lahko storili. Spali smo in greli smo se, med tem pa nismo opazili, kaj se vse godi za našim hrbtom. Valuta je začela padati, draginja rasti, a delavsko razpoloženje je bilo za ta vprašanja hladno — mrzlo kakor zima. Lansko leto ob tem času smo tarnali in pričakovali, da bode Ljubljana dosti zidala. Res je bilo še nekaj. Toda kakor se nam pa letošnje leto obeta, bo prav slabo za nas stavbince. Kapitalisti so nas zimski čas izkoriščali in skoro domalega vse večje stavbe spravili pod streho. Dela kakor se kaže ne bo ravno preveč; najtežje kar imamo za premissljevati je pa vprašanje mezd. Posebno še sedaj, ko so organizacije stavbincev razbite. Mnogi tovariši tavajo, kam bi se obrnili in kje bi iskali dela. Zato pa pripravimo vsem tistim, ki iščejo dela, da se zglase sprva predno grede v delo v tajništvu »Unije«, to je v Narodnem domu I. nadstropje, kjer se jih bode podučilo glede plač itd. Tovariši, treba se bo znova zanimati za organizacijo, ki se bode brigala za stavbince in ki bo gledala, da jim res pomaga v boju za vsakdanji kruh. Delavci, brez organizacije ni pravega kruha. Samostojna strokovna delavska »Unija« je v teh časih delavstvu edino zavetišče. Ona mu daje nasvete, se bori za večjo dnino; sklepa ugodnejše in stalnejše delovne pogoje; bori se za zavarovanje v slučaju bolezni in starosti. Zatorej zavedni delavci, vsi do zadnjega v boj proti brezposelnosti in izkoriščevanju, v boj za osvobodjenje dela.

Železničarji bijejo ljut boj za zboljšanje svojega gmetnega položaja. Prefekti teden sta še vršila kar dva protestna shoda, eden v Mariboru, drugi v Ljubljani. Draginja raste dan za dnem in je dosegla vrtoglavo višino. Plače pa kar nočejo kreniti navzgor. Ostale so skoraj že dve leti neizpremenjene. Res je, da so že parkrat dobili mal povišek, kar pa ni nikakor v skladu z današnjo draginjo. Zato se je tudi že njih lotila misel na stavko. In če vlada res ne bo priskočila na pomoč železničarjem, znamo v kratkem doživeti velik zastoj na železnicah. Oseba južno železnice se je še povrh tega polotila nervoznost in strah pred podržavljenjem, ker so mu znane praktike radikalne stranke in njeno postopanje z državnimi nameščenci. Da se v takih razmerah loteva železničarjev nervoznost — ni nič čudnega. In to tembolj, ker so povrh nagli in bosli ter povrh vsega še lačni. Znano je, da prazni žakelj ne stoji pokoncu. S tem početjem železničarji zgubivajo veselje do dela. Lačni in razčepani se vlačijo po železnicah naokrog — žive sence. To gotovo ni upravi v korist in tudi ne v čast. Vprašamo merodajne faktorje? Ali res hoče uprava pritirati železničarje v skrajni obup? Predno človek gladu omaga, pač vzame, kjer kaj dobi. Da bi se pa kaj takega začelo na železnicah, železniška uprava vendar ne bo hotela. Obljubovalo se je že tudi nove obleke. Ne vemo, če niso bile to le volilne race. Zato naj železniška uprava naredi svoje — ter naj zboljša železničarjem njih bedni gospodarski položaj in pomagano bo železniški upravi in državi istočasno, kar bi bilo edino pravilno.

Naročajte, razširjajte in podpirajte »Unijo«. List je last organiziranega delavstva in se bori za delavske interese.

Dopisi.

Ljubljana. Iz železničarskih krogov. Tovariši železničarji! Kaj pa sedaj? Razcepljenost nas je tako daleč pripeljala, da se kmalu eden drugega ne bomo več poznali. Mi, kar nas je še dobro mislečih, smo vedno poudarjali, da se mora železničarstvo strniti v eno enotno strokovno organizacijo, katera naj bo le strogo strokovna in naj ima v političnih vprašanjih proste roke (tako), da se lahko v politiki nasloni na politično stranko, od katere pričakuje za svoje strokovne in gospodarske potrebe

največ uspeha. Zalibog je bil naš glas pri večini železničarjev, glas vpijočega v puščavi. Železničarstvo je drvelo čez drn in strn za raznimi političnimi trabanti, kateri so nas pripeljali do popolnega razsula. Dolžnost naša je, da se otresemo vseh teh pijavk in se strnemo v Unijo, ker je edina sposobna zastopati naše interese.

Stražišče. Dopis v predzadnji številki »Unije« je zelo preplašil Bajželjevega Petra in Jožeta Brenka p. d. Starmana. Predno je izšel ta dopis, sta bila oba navedena gospoda še polna korajže, takoj na to pa jima je začelo sree nekoliko v hlače lezti. Oglasila sta se v »Napreju« z zahtevom, da dopisnik prekličie vsebino navedenega dopisa. Toda možakarja se motita, če mislita, da bosta splašila koga z grožnjo, da si poiščeta zadostenje na »primernem« mestu. Dopisnik jim tem potom sporoča, da naj le poskusita svojo srečo. Potem se bo zgodilo, da bosta obsedela s celim svojim »generalštabom« v takem močniku, da se ne izkopljeta več! Pozdravlja Vaju najlepše — dopisnik. (Opomba ured.: Po informacijah, ki jih imamo, žal ne moremo ustreči Vajini želji, gg. Bajželj in Brenk. Čeprav Vajina zahteva popravka ne odgovarja zakonitim predpisom, bi vendar prinesli popravek. Toda, kakor smo se žal morali prepričati, obdolžitve v dopisu niso bile brez podlage. Če se prepričamo morda vkljub temu o nasprotnem, bomo rade volje popravili krivico, katere pa zaenkrat žal ne vidimo. Sicer pa Vajin dopis tudi ne pričra ravno o lepih manirah! Uredništvo.)

Trbovlje. Ker ni bilo pri nas do sedaj že dovolj zmešnjave, so jo povečale sedanje volitve. Pred volitvami so se nam ponujali različni odrešeniki pod zvonceimi imeni komunisti, socialisti, nadsocialisti, NSS itd., vsi so nam ponujali vse dobre tega sveta, ako se pridružimo njihovim strokovnim organizacijam, katere pa niso nič drugega kot politična gnezda, kjer se kujejo in gojijo razni naklepi, kako bi prišli razni razdirači do politične moči, od koder bi jim bilo mogoče deliti njihovo diktaturo. Sedaj so nas pa res pripeljali, ampak ne pod diktaturo proletarijata, pač pa pod diktaturo papeža in ako se še sedaj delavstvo ne strezne, znamo še doživeti srednjeveško špansko diktaturo, diktaturo mežnarja in farovške kuharice. Zadnji čas je, da opustimo politične demagoge in njihove organizacije in krenemo edino pravo pot, to je pot v strokovno nepolitično organizacijo, katera naj se pa po potrebi nasloni na tisto politično stranko, od katere se ima delavstvo pričakovati največ uspeha in taka strokovna organizacija je naša samostojna strokovna delavska Unija, katera ima včlanjene že do sedaj vse stroke. Zatorej vsi v Unijo!

Gospodarstvo.

Žitni trg. Prošli teden je bilo zelo malo povpraševanje po blagu, pa tudi ponudba je bila slaba. Cene se v glavnem niso mnogo spremenile. Pšenica se je tržila z vojvodinskih postaj po 440—450 Din. Na inozemskih trgih je pšenica prošli teden v ceni nazadovala. Kupčija s turščico je bila mirna; promptno se je ponujalo z vojvodinskih postaj po 255 do 260 Din. Posušena turščica, dobro blago je dosegla 335 Din pariteta Zagreb. Ječmen se je plačeval z tovorne postaje 325—330 Din. Očiščen oves je dosegel z vtororne postaje 325—330 Din; povpraševanje po moki je kljub bližajočim se velikonočnim praznikom majhno; za »0« se je plačevalo z vtororne postaje 675—685 Din. Moka za krmo se je plačevala po 180—190 Din. — Izvoza ni bilo nikakega, ker se rumunsko in češkoslovaško blago ponuja po znatno nižjih cenah. Iz naših žitnih pokrajin, zlasti iz Vojvodine prihajajo pritožbe glede slabega stanja posevkov. Seveda pretiranim pritožbam ni brezpogojno verjeti, ker je znano, da vojvodinski spekulant radi širijo slabe vesti, da bi s tem opravičili svoje navijanje cen.

Trg z jajci. Cene na domačem trgu so spričlo blizajočim se praznikom nekoliko narasle. Povprečne cene v prošlem tednu so bile med 1.30—1.40 Din za komad. Kot kupec je nastopila na našem trgu Italija. Blaga pa pride na trg prav malo, čeprav smo že pred pomladjo. Na inozemskih trgih, tako v Švici in Angliji, je razpoložnje zelo čvrsto. Tudi tam so cene radi praznikov nekaj poskočile. Po veliki noči se pričakuje manjše povpraševanje po blagu in nazadovanje cen.

Trg z usnjem in kožami. Položaj vedno enak. Prošli teden so v Hrvatski se gibale cene, za goveje kože povprečno med 15—16 Din, za teleče kože med 22—25 Din kg. Povprečne cene usnja: vache (krilno usnje za vozove) 85—75 Din, kruponi 105—115, rujava kravje usnje 80—100, črno 85—90. Boxcali 20 do 35 Din.

Naši trgovski stiki s Poljsko. Te dni se je nahajal v Beogradu delegat poljskega ministrstva za trgovino in industrijo g. Kumpski. Ker je trgovinski promet med Poljsko in Jugoslavijo zelo majhen, je bil njegov glavni namen, da pripravi boljši trgovinski promet med obema državama, ker ima Poljska mnogo blaga, ki bi ga mogla razpečati v naši državi. G. Kumpski se je obrnil tudi na trgovinsko in obrtno zbornico, kjer so mu povdarjali, da promet med obema državama ne uspeva zaradi tega, ker jugoslovanski in poljski odnosi napram Madžarski niso ravno povoljni, a preko Madžarske gre ves izvozni in uvozni promet med obema državama. Krupski je zato predlagal, naj se uvede promet preko Rumunije, kjer so pogoji isti, kakor preko Madžarske. Vožnja blaga od Varšave do Beograda bi trajala en mesec dni. Poljski delegat se je vrnil v domovino in pride ponovno v Beograd, kjer bo končno razpravljal z merodajnimi faktorji o trgovinskih zvezah med obema državama.

Razdelitev avstro-ogrškega arhiva. Po poročilih iz Beograda prično koncem tekočega meseca pogajanja z avstrijsko vlado o razdelitvi arhiva, ki se tiče nasledstvenih držav. Naša vlada bo zahtevala arhive dubrovnškega muzeja in vse dokumente, ki se tičejo teritorija, kateri pripada sedaj Jugoslaviji.

Brzjavni promet z Rusijo. Minister za pošto in brzjav je, kakor nam poročajo iz Beograda, izjavil novinarjem, da bo počenši z večerajšnjim dnevom otvorjen brzjavni promet z Rusijo za vse vrste poslovanja in za vse kraje v obeh državah. — Doslej, kakor znano, naša država ni imela nikakih stikov s sovjetsko Rusijo.

Carinjenje blaga na državnih železnicah. Po zaslišanju carinskega sveta je finančni minister odločil, da se dovoli carinjenje blaga tudi na državnih železnicah, da bi se tako olajšalo carinsko postopanje. Državne železnice bodo torej mogle cariniti na svojo roko blago, dokler je še na potu.

Rok za žigovanje zlatih in srebrnih predmetov podaljšan. Minister za trgovino in industrijo je podaljšal naknadno rok za prehodno žigovanje (repunciranje) zlatih in srebrnih predmetov po Kontrolni dragocenih kovin do 31. marca.

Paketni promet z Reko še ni otvorjen. Ker sprejemajo nekatere pošte tudi pakete za Reko, jih poštno in brzjavno ravnateljstvo opozarja, da paketni promet z Reko za sedaj še ni otvorjen. Ministrstvo je naročilo vsem izmenjevalnim poštam, da naj take pakete vračajo sprejemnim poštam kot nedopustne.

Hitrejše odpravljanje pisem. Da bi se pisma čim hitrejše odpravljala, je minister saobračaja sporazumno z ministrom za pošto in brzjav izdal naredbo, naj brzvolaki, kadar na posameznih postajah dohite osebne vlake, prevzamejo od njih pisemske vreče.

Konferenca o naši vinski krizi. Hrvatsko-slavonsko gospodarsko dru-

štvo je sklicalo v Zagrebu na dan 14. marca zastopnike Zveze vinogradnikov v kraljevini SHS in vinskih trgovcev na konferenco, na kateri se je razpravljalo o sredstvih za zboljšanje kritičnega položaja naših vinogradnikov. Konferenca je ugotovila, da se mora ta položaj zboljšati le, ako se v novih trgovinskih pogodbah z Avstrijo in Češkoslovaško zagotovi izvoz naših vin v ti državi brez carinskih obremenjen. Vse na konferenci zastopane zveze so obljubile, da se bodo trudile za doseg tega cilja. Nadalje se je sklenilo, da se bodo v bodoče prirejali vinski sejmi v zvezi z zagrebškim velikim sejmom in istočasno kakor zagrebški veliki sejm. Za letošnji zagrebški vzorčni sejm je prireditev vinskega sejma še nemogoča. Končno je sklenila konferenca, da naj se skuša doseči notiranje vinskih cen na zagrebški borzi. Prisotni borzni tajnik dr. Pavčič je izjavil, da bo borza skušala tej želji ustreči.

Razno.

Razpust Osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Izpostava I. in II. v Ljubljani (preje Začasna delavska zavarovalnica zoper nezgode v Ljubljani in Železničarska zavarovalnica zoper nezgode v Ljubljani.)

Na podlagi zakona o zavarovanju delavcev in sklepa ravnateljstva Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu z dne 23. II. 1923 ste bili gornji instituciji, ki sta od 1. 1919 naprej izvrševali nezgodno zavarovanje delavcev (železničarjev in rudarjev v Sloveniji in Dalmaciji z dnem 18. marca 1923. razrešeni svojih dolžnosti in je njih sedanj (likvidacijski) delokrog prešel v pristojnost Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Radi tega je vse dopise in pošiljatve, ki bi se imele naslovljati bodisi na bivšo Začasno delavsko zavarovalnico zoper nezgode v Ljubljani, ki je od 1. VII. 1922 nosila naziv Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu, Izpostava I. v Ljubljani bodisi na bivšo Železničarsko zavarovalnico zoper nezgode v Ljubljani, ki je od 1. VII. 1922 nosila naziv Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu, Izpostava II. v Ljubljani od sedaj naprej pošiljati na naslov: Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu, Preradovičeva ul. br. 44/I.

O tem se obveščajo vsi delodajalci in delojemalci, ki so bili dosedaj člani imenovanih zavodov.

Popolen poraz Protiča je senzacija volitev. Vsi avtonomisti so izgubili s tem edino nado.

Zmaga plemenskih strank, je značilno dejstvo sedanjih volitev. — Med Srbi so zmagali velesrbski radikali, med Hrvati velehrvaški radikali in med Slovenci veleslovenski klerikali. Mesto miru nas čakajo torej novi boji in mesto gospodarskega dela, boj plemen. Lep profit so nam dale volitve.

Snežni zameti v Bosni. Veliki snežni zameti so zametli železniško progo od Drvara čez Prijepolje do Jajca. Železniški promet je popolnoma ustavljen in vlaki, ki so že bili v prometu, so se morali ustaviti, v medpostajah, ker niso mogli doseči namembnih postaj.

Zdravljenje bolnih otrok. Ministrstvo za socialno politiko je odredilo, da se zdravijo gojenci otroških domov v bolnicah, ki jih vzdržuje država, brezplačno na državne stroške; stroške za zdravljenje gojencev, ki se zdravijo v bolnicah, katere vzdržuje za lastnimi dohodki, pa bo nosilo ministrstvo za socialno politiko.

Tragika razobešanja zastav. Na Štajerskem se je najbolj protivil dr. Kukovčevi ideji koncentracije na prednih sil vodja SKS g. Drogenik, ki se je javno hvalil, kako je žensko »potegnili« z znanim pismom dr. Kukovca. Toda usoda včasih kruto maščuje ošabnost. In tako je najslabše odrezala pri volitvah ravno SKS. Drogenik je pa že v nedeljo zvečer videl same zmage okrog sebe

ter je v zanosu zmagoslavja razobešil na svoji hiši v St. Jurju zastavo, ki je vihrala še v ponedeljek, dokler ni proti poldnevu končno Drogenik izvedel iz Maribora resničnega položaja in zastavo zopet snel. — Tudi mariborski socialisti so v ponedeljek razobešili zastavo. Ko pa so jele prihajati vznemirljive vesti, da Golouhov mandat še ni siguren, ampak je na vidiku eventualno nemški so tudi socialisti spravili svojo zastavo zopet pod streho. Včasih se je Avstrijecem godilo tako pri znanih zmagah.

Razmere na graški univerzi. Vpisovanje za poletni semester 1922/23 prične dne 29. marca in traja do dne 12. aprila. Kdor še ni bil vpisan na tej Univerzi, mora poslati prošnjo najkasneje do 2. aprila s sledečimi prilogami: krstni list, domovnica, zrelostno spričevalo, potrdilo o državljanstvu SHS, potrdilo o premoženjskih razmerah, da more študirati, potrdilo o zadnjem bivališču in službeno potrjeno fotografijo. Življenje v Avstriji je vsled padca dinarja zelo podraženo; razen tega je zvišana tudi kolegnina, ki znaša za uro 27.000 avstrijskih kron, tako da znaša semestralno nad 1000 dinarjev. — Zaradi tega priporočamo, da se zlasti ne vpisejo tukaj oni iz mlajših semestrov, ki lahko ostanejo na domačih univerzah, ki so v mnogočem boljše kakor tuje. Eventualne prošnje naj se pošljejo na naslov: »Jugoslovansko akademsko združenje«, Građec, univerza.

Mlad atentator. Mladina se je že od nekdanj rada udajala utopističnim idejam in fantastičnemu načrtu, ki jih je skušala udeleževati, če ni šlo drugače, tudi s silo. Po večini so bili zasnovatelji in voditelji vseh večjih in pomembnejših pokretov, zlasti v politiki ljudje mladostnih nazorov, s čimer si je mladina zaslužila častno ime »avantgarda« vsakega revolucionarnega gibanja. Vsaka stvar pa ima svojo senčno stran. Tako je povojni čas posebno razvil manjše atentatorstva. Ni ga skoro tedna, da ne bi čuli ali čitali o atentatih na tega ali onega državnika, poslanca itd. Baš ko so pokopavali na Češkem pokojnega finančnega ministra dr. Rašina, je monakovska policija prijela sedemnajstletnega dijaka, ki je hotel ustreliti nemškega socialno-demokratskega poslanca Auerja. Mladeniča, ki se mu je posrečilo pobegniti, so aretirali v Kemptenu, kjer je pred preiskovalnim sodnikom izpovedal, da pripada pravcati organizaciji, da pa je svoj načrt zasnoval sam brez vednosti drugih oseb. Na podlagi njegovih izjav je bilo aretiranih še devet oseb.

Konferenca o Južni železnici. Pogajanja glede Južne železnice so v zelo važnih točkah dovedla do sporazuma. Prihodnje dni bo več plenarnih sej, da se uredi gradivo, v kolikor se je že v dosedanjih predpogajanjih razpravljalo. Tranzitni dogovor je po drugem branju v bese, dilu dogotovljen. Med udeleženci psvetovani prevladuje mnenje, da se more v kratkem pričakovati zadovoljivega zaključka konference.

Nemci in film. Nemci znajo za svoje koristi agitirati na vse načine. V Berlinu kažejo te dni film iz ruhrskega ozemlja. Seveda se v tem filmu vidijo Francozi le kakor razbojniki. Pravkar pa se dovršava v Berlinu pod vodstvom znanega vsenemca dr. Pavla Rohrbacha velik film, ki bo predstavljal usodne posledice mirovniških pogodb v Nemčiji. Tudi v tem filmu bo seveda laži na prebitek. — Film nameravajo Nemci spraviti v Ameriko, da si na ta način pridobe nazaj nekoliko starih simpatij, katere so izgubili med Američani radi svojega postopanja med vojno ter radi obnašanja po sklepu miru.

Koliko je na svetu ljudi? Iz zadnjih podatkov londonskega statističnega urada je razvidno, da biva na celem svetu 1 milijarda 800 milijonov ljudi. Največ prebivalcev ima Azija, in sicer 910 milijonov, Evropa jih ima 4700, Amerika 182, Afrika 160 in Avstralija s Polinezijo 60 milijonov. Ako se tej vsoti 1782 milijonov

nov prišteje še število prebivalcev nekaterih otokov, o katerih nimamo točnih podatkov, lahko računamo število celokupnega človeštva na 1,800.000.000 ljudi. Pred 30 leti je bilo na svetu samo 1,500.000.000 ljudi in je torej število kljub svetovni vojni naraslo za 300 milijonov. Izid volitev in delavstvo.

Zita Habsburška se preseli na Bavarsko? Dunajski madžarski list »Jövő poročja, da se Zita Habsburška v najkrajšem času preseli iz Spanije na Bavarsko. V ta namen se blizu Monakova že gradi vila za bivališče Zitine družine in njenega spremstva. Madžari so se z Bavarci baje popolnoma sporazumeli o tem, da mora ostati Zita kljub eventualnim protestom Velike in Male antante na bavarskem ozemlju.

Fritjof Nansen o Rusiji. Iz Kristanije poročajo, da je imel tam te dni znan dobrotnik ruskega naroda v sedanjih njegovih težkih časih g. Fritjof Nansen predavanje o razmerah v današnji Rusiji. Nansen je v svojem predavanju izjavil, da so rezultati komunističnega režima v Rusiji ostali popolnoma negativni. Odpor kmetovalcev je onemogočil komunistom vsak uspeh in prisilil sovjetsko vlado, da uvede novo politiko na ekonomskem polju, in sicer zopet na kapitalistični podlagi. Ruski komunistični voditelji izvajajo svojo novo politiko zelo oprezno in Nansen upa, da jim bo prinesla ta več uspeha. Ni več daleč ona doba, ko postane Rusija zopet odločen faktor v svetovni gospodarski politiki.

Organizacijski vestnik

Volitve so za nami. Rezultat je za delavsko ljudstvo jednak ničli. Niti jednega poslanca v Sloveniji niso dobili. Vzrok temu je razcepjenost frakcij in osebnosti, ki vladajo v stranki. Združeni bi predstavljali moč, posamezni ne veljajo ničesar. Od kar se je pričela politična kupčija za mandate voditeljev, je proletarijat potisnen v ozadje. Za njega se nihče ni brigal, služil naj bi le v dosego mest generalom. Da je pri takih razmerah moralo priti do neuspehov, je na dani. Delavska Unija je bila od prvega začetka za to, da se naj delavstvo v prvi vrsti strokovno organizira in tako združi mase proletariata pod enotno zastavo. Priznati moramo, da je našla ta ideja precej odmeva, vendar pa ne v toliko, da bi zamogla Unija že pri vršenju svojih volitev nastopati samostojno. Rezultat volitev je pokazal, da je Unija od svojega postanka na pravi poti in je potreba proletariata strokovno organizirati, da tako ob času ko se gre za njega vitalne interese lahke kompaktno nastopa in si s tem pribori mesto, ki mu gre. Torej, kar se je zamudilo, se da popraviti, če se delavstvo združi. Le v združitvi je moč. Torej na delo!

Člani SSDU. Agitirajte in nabirajte naročnike za SSDU. Tovariše prosimo, da agitirajo za naš list in nabirajo naročnike. Na željo pošljemo blok za naročnike. Posebno je dolžnost naših somišljenikov, da to store v tistih krajih, kjer se pojavlja sistematična gonja proti SSDU. Naši prijatelji iz desne in leve so se s posebno vnmom vrgli na agitacijo proti nam. Očividno se boje SSDU in resnice, drugače se ne bi bali, da bi njihovi ožji pristaši čitali tudi »Unijo«. Nabirajte za tiskovni sklad SSDU, če hočete list vzdržavati. Nabrane prispevke pošiljajte na upravnišstvo SSDU v Ljubljani, Narodni dom, I. nadstropje.

»Unija« je dobila sedaj bloke za tiskovni sklad. Vsi, ki so se prej prijavili, da bodo nabirali za tiskovni sklad, lahko sedaj dobe bloke v tajništvo. Tiskovni sklad je treba okrepiti tako, da bo organizacija imela vsaj toliko sredstev, da bo nasprotniško demagogijo lahko sprofi pobijala s primernimi letaki. Za to tovariši, porabite vsako priliko, da čim več zberete za tiskovni sklad.